

N:o 182.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 maj 1905.
— — — — Andra Kammaren den 19 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett nytt statsdepartement för handel, industri och sjöfart.

(Konstitutionsutskottets utlåtande n:o 10.)

Till Konungen.

Inom Riksdagen hafva i särskilda motioner framställningar gjorts om aflåtande till Eders Kungl. Maj:t af en skrifvelse med anhållan om framläggande af förslag till inrättande af ett nytt statsdepartement för handel, industri och sjöfart.

Då jordbruksdepartementet år 1900 inrättades, hade därmed det sedan länge närda önskningsmålet att för näringsväsendet erhålla en särskild representant inom Konungens råd delvis blivit förverkligadt. Det lärer ock med fog kunna sägas, att de förhoppningar, som vid jordbruksdepartementets tillkomst ställdes på dess verksamhet till jordbrukets och därmed i samband stående näringars fromma, ingalunda blifvit gäckade. Men jämsides med yrkandet på ett högsta förvaltningsorgan för dessa näringar har med knappast mindre styrka från såväl Eders Kungl. Maj:ts som Riksdagens sida gjorts gällande, att äfven öfriga näringar vore i behof af den

medverkan till deras befrämjande, som genom ett sådant organ kunde vinnas. Härjämte hafva ock tid efter annan framställningar gjorts därom, att jämväl åt kommunikationer och allmänna arbeten borde inrymmas en mera själfständig plats inom den departementala förvaltningen.

De förslag, som framlagts om inrättande af ett nytt statsdepartement i syfte att tillgodose nu nämnda kraf, hafva dessutom haft till ändamål att minska de nuvarande departementens, särskildt civildepartementets, arbetsbörd.

Från Eders Kungl. Maj:ts sida hafva framställningar om ett nytt departement afgifvits, förutom vid 1899 års riksdag, då det förslag om jordbruksdepartementets inrättande, som år 1900 antogs, förklarades hvilande, vid riksdagarna åren 1856—1858, då förslaget gällde ett departement för allmänna arbeten och kommunikationsanstalter, år 1868, därvid Eders Kungl. Maj:t föreslog upprättande af ett departement för näringar och allmänna arbeten, samt år 1885, då framställningen åsyftade ett landbruks-, industri- och handelsdepartement. Af enskilde motionärer eller något Riksdagens utskott hafva förslag framställts om inrättande af ett nytt statsdepartement vid icke mindre än 13 föregående riksdagar, nämligen åren 1867, 1868, 1874, 1875, 1880, 1881, 1884, 1892, 1893, 1896, 1898, 1899 och 1903; och hafva dessa förslag i de flesta fall afsett, att till det nya departementet i främsta rummet skulle förläggas ärenden angående näringsväsendet.

Samhällets materiella välstånd och styrka beror naturligen på det sätt, hvarpå de produktiva ekonomiska krafterna tillvaras och utvecklas. Väl är det i första hand det enskilda initiativet, som har att verka för ett tillfredsställande nyttjande af landets naturliga hjälpkällor samt en planmässig förädling och omsättning af dessa hjälpkällors alster. Men å andra sidan ligger det makt uppå, att sträfvandena till näringarnas upphjälpande och befrämjande från administrationens sida erhålla det stöd och den ledning, hvarförutan dessa sträfvanden ofta blifva utan åsyftadt resultat. Det behöfves enligt Riksdagens uppfattning i detta hänseende ett statsorgan, som med sakkunskap i afseende å näringslivets förhållanden och insikt om hvad som kan vara ägnadt att befordra dess utveckling och förkofran förenar förmåga att framhålla näringarnas kraf och föreslå lämpliga åtgärder att tillgodose desamma. Detta behof synes under nuvarande förhållanden, sedan

för jordbruket och detsamma närstående näringar skapats ett särskildt statsdepartement, icke fullständigt kunna tillgodoses på annat sätt än att ett departement inrättas, hvars hufvuduppgifter blifva handel, industri och sjöfart. Det synes enligt Riksdagens mening så mycket mera angeläget, att en dylik administrativ representation för dessa grenar af landets näringsväsende inom den närmaste framtiden kommer till stånd, som vårt näringslif på förevarande områden under senare tider företett en allt snabbare fortgående utveckling. Vid upprättandet af ett dylikt statsdepartement lär uppmärksamheten ock böra fästas på åstadkommandet af tillfredsställande former för en samverkan mellan detta organ och ifrågavarande näringars praktiska idkare, hvarigenom dessa kunna utöfva ett behörigt inflytande på förarbetena för den lagstiftning, hvaraf näringarna beröras, och på sådana organisationsfrågor, hvilka afse deras befrämjande.

Riksdagen vill i detta sammanhang erinra, hurusom i flertalet europeiska länder ifrågavarande näringars intressen äro företrädade antingen genom ett särskildt statsdepartement eller ock genom ett ministerium, som har att handlägga äfven ärenden, som röra andra näringar, kommunikationsanstalter eller allmänna arbeten.

En slutlig pröfning af de olika förhållandena, som på förevarande frågas afgörande äga inflytande, lär emellertid böra föregås af en genom Eders Kungl. Maj:ts försorg åvägabragt allsidig utredning af hithörande spörsmål, efter hvars verkställande Eders Kungl. Maj:t varder i tillfälle att för Riksdagen framlägga ett fullständigt utarbetadt förslag i ämnet.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till inrättande af ett nytt statsdepartement, omfattande handel, industri och sjöfart.

Stockholm den 19 maj 1905.

Med undersätlig vörndnad.
